Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare, Târgulu Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena *R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ:
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 30. Brașovŭ, Mercurĭ, 10 (22) Februarie 1893.

Nouă conferență a episcopilorŭ catolicĭ.

Brașovŭ, 9 Februarie v.

De aḑĭ într'o sĕptĕmână se vorŭ întruni érășĭ episcopii catolicĭ sub președința primatelui unguresců la Budapesta. Acéstă conferență precum se asigură, va avé sĕ se pronunțe mai întâiu asupra unorŭ adrese către Papa, Monarchŭ și către guvernŭ, în afacerea căsătoriei civile etc. ér după aceea se va ocupa de cestiunea autonomiei și a dotațiunei preoțimei catolice.

Scimŭ că la conferența episcopéscă din Decemvre a. tr. în care a fostŭ deja vorbă de tóte aceste cestiunĭ, au luatŭ parte *activă* și episcopii românĭ unițĭ dela Oradea-mare, Gherla și Lugoșŭ. Ba mai multŭ, după raporturile tuturorŭ foilorŭ unguresci, carĭ până aḑĭ n'au fostŭ desmințite din nicĭ o parte, în cestiunea cea gravă a autonomiei catolice și a congruei séu dotațiunei preoțescĭ, episcopii noștri au votatŭ alăturĭ cu episcopii catolicĭ primindŭ și ei în principiu propunerile episcopului ungurŭ Schlauch privitóre la resolvarea comună a autonomiei catolice și a dotațiunei preoțescĭ.

Amŭ arătatŭ la timpulŭ sĕu marele periculŭ, ce amenință biserica română unită, décă s'ar realisa planulŭ catolicilorŭ ungurĭ de a-o contopi pe acésta cu biserica romano-catolică unguréscă sub cuvêntŭ, că numai sub scutulŭ autonomiei catolice, care sĕ cuprindă și pe greco-unițĭ, se póte regula dotațiunea preoțimei.

Numai de curêndŭ amŭ publicatŭ unŭ șirŭ de articulĭ eșițĭ din péna d-lui Iosifŭ Romanŭ, unulŭ dintre luptătorii de frunte pentru drepturile bisericei unite, din carĭ s'a pututŭ convinge fiă-cine, că uneltirile catolice în contra esistenței bisericei naționale a Românilorŭ unițĭ se datéză de multŭ; s'au pututŭ convinge despre ceea ce va sĕ ḑică la Ungurĭ „autonomia catolică."

Adêncŭ îngrijațĭ de întorsătura ce au luat'o lucrurile de unŭ timpŭ încóce atâtŭ în sînulŭ bisericei române unite, câtŭ și în ce privesce raporturile ei cu biserica catolică unguréscă, amŭ cerutŭ dela Archiereii noștri unițĭ sĕ ne dea esplicațiunĭ asupra pașilorŭ, ce iau întreprinsŭ și vorŭ sĕ i întreprindă în apĕrarea independenței provinciei metropolitane unite, care după asigurarea lorŭ și a organelorŭ lorŭ le este atâtŭ de scumpă.

Nu ne-amŭ luatŭ séma, că prin acéstă faptă vomŭ comite unŭ pĕcatŭ de mórte înaintea falangei celorŭ eșițĭ din institutele *de propaganda fide*, carĭ nu vorŭ sĕ recunóscă nimĕnui în biserică dreptulŭ de a-șĭ casce gura fără de scirea și învoirea prealabilă a Episcopului, care singurŭ are votŭ în diecesa sa, pre când toțĭ ceilalțĭ, preoțĭ și mirenĭ, nu servescŭ decâtŭ ca stafagiu spre ilustrarea și glorificarea puterei cârjei episcopescĭ.

Amŭ credutŭ, că unŭ organŭ ca alŭ nostru, care de mai multŭ ca unŭ jumĕtate de veacŭ se luptă pentru drepturile și cultura neamului românescŭ și care a apĕratŭ cu credință întotdéuna și interesele de viață ale clerului și ale bisericelorŭ nóstre naționale, era în dreptŭ și datorŭ de a cere o lămurire dela Episcopii noștri unițĭ într'o cestiune atâtŭ de gravă, ca aceea a autonomiei și a dotațiunei preoțilorŭ.

Dér fóia bisericéscă din Blașiu ne denégă categoricŭ dreptulŭ de a fi îngrijațĭ de viitórea sórte a bisericei române unite și ne asigură, că nu vomŭ căpĕta esplicațiunile cerute dela archierei.

Archiereii, ne spune acésta fóiă, vorŭ da esplicațiunĭ clerului și poporului credinciosŭ atuncĭ, când vorŭ crede ei de lipsă. Ce va fi însĕ décă *atuncĭ* clerulŭ și poporulŭ va sta înaintea unorŭ fapte împlinite, pe carĭ nu le va mai puté face nefăcute?

Ca sĕ ațițe clerulŭ românŭ unitŭ în contra organului nostru, fóia din Blașiu esclamă malițiosŭ; „Și apoi de frică sĕ nu se îmbogățéscă cumva clerulŭ nostru din ajutorulŭ catolicilorŭ din Ungaria, „Gazeta" cere esplicațiunĭ grabnice dela Archiereii noștri, pe carĭ îi tractéză așa ca și când ar fi subordinații ei și nisce ómenĭ gata așĭ vinde biserica și națiunea".

Ce perfidă însinuare! Ce apucătură fariseiéscă! Pre când unii ne impută, că amŭ fi cu prea multă considerațiune față cu Archiereii noștri, cei dela „Unirea" ne insinuă, că i-amŭ privi ca pe nisce subordinațĭ și ca pe nisce ómenĭ gata a'șĭ vinde biserica și națiunea.

De ar fi așa ce lipsă amŭ fi mai avutŭ de a le cere esplicațiunĭ? Unorŭ subordinațĭ nu li-se cerŭ esplicărĭ în asemenĭ grave casurĭ, ci li-se poruncesce, ér unorŭ vêndĕtorĭ omulŭ le arată pumnulŭ și dinții, și nu stă de vorbă cu ei.

Scopulŭ fóiei din Blașiu este însĕ vĕditŭ. Ea vrea sĕ justifice tăcerea obstinată a Archiereilorŭ noștri unițĭ și-o face și mai bătătorŭ la ochĭ ḑicêndŭ: „Archiereii noștri vĕdŭ în tóte ḑilele nĕcasurile și sĕrăcia, cu carĭ se luptă clerulŭ nostru și de aceea pentru nedumeririle „Gazetei" *nu potŭ sĕ rumpă în modŭ bruscŭ și ușuraticŭ orĭ-ce legătură cu episcopatulŭ catolicŭ din Ungaria...*"

Aicĭ e buba.

Tocmai aceea voimŭ sĕ scimŭ noi până unde Episcopii noștri unițĭ vorŭ sĕ mâne „legătura" cu catolicii ungurĭ?

Voimŭ sĕ scimŭ décă se mai consideră Prea Sânțiele lorŭ ca episcopĭ ai bisericei autocefale române unite rĕsăritene, orĭ ca episcopĭ catolicĭ?

Aicĭ ne aducemŭ aminte de memorabile cuvinte ale d lui N. Densușianu, că dela conciliulŭ din 1872, „s'a smulsŭ biserica greco-catolică din portulŭ ei celŭ vechiu și sigurŭ și s'a aruncatŭ în valurile oceanului catolicismului universalŭ, care nu mai recunósce nicĭ naționalitate, nicĭ biserică națională".

Eată ce voimŭ noi sĕ scimŭ: Ce facŭ și ce întreprindŭ Episcopii noștri unițĭ pentru apĕrarea naționalității române și a bisericei naționale române față cu uneltirile catolicismului unguresců?

La acéstă întrebare sĕ ne rĕspundă fóia din Blașiu francŭ și sincerŭ, décă scopurile, ce le urmăresce ea, suntŭ leale și binevoitóre către némulŭ românescŭ!

CRONICA POLITICA.

— 9 (21) Februarie.

Din *Turocz St. Mărtinŭ* primimŭ scirea, că o gónă sistematică s'a începutŭ contra Slovacilorŭ. La 19 Februarie, după cum amŭ fostŭ amintitŭ deja într'o cronică trecută, era convocată adunarea poporală slovacă în causa căsĕtoriei civile, a recepțiunei judaice și a matriculelorŭ civile. Precum suntemŭ informațĭ, mulțime de poporŭ se adunase la Turocz Szt. Mărtinŭ. Când însĕ era sĕ se încépă ședința, autoritățile unguresci însoțite de gendarmeriă, „în numele legii" au datŭ ordinŭ tătărescŭ, ca *adunarea sĕ se disolve.* Mĕsura acésta arbitrară și volnică a fostŭ întêmpinată cu multă înverșunare din partea poporului adunatŭ. Asistenții întrunindu-se la o petrecere privată, acésta încă *a fostŭ împedecată prin gendarmĭ.* Poporulŭ mâhnitŭ s'a depărtatŭ, după ce au redactatŭ unŭ protestŭ acoperitŭ de o mare mulțime de semnăturĭ, care s'a adresatŭ ministrului de interne.

*

Intre adversarii actualului cabinetŭ italianŭ s'a pusŭ acum și *Crispi.* Ḑia-

---

FOILETONULŬ „GAZ TRANS."

O escursiune

din Făgărașŭ prin comuna Breaza la muntele Smida și Trăsnita și de aicĭ peste vêrfulŭ Bândii și vêrfulŭ Urlii, la Tripon, curmătura și vêrfulŭ Zĕrnei și la vêrfulŭ Ludișorului și înapoi pe plaiulŭ Brezei. Steluțele de munte (Edelweiss, Lănărică) din „Trăsnita."

Avêndŭ eu de repețite orĭ ocasiune de a face escursiunĭ și a percurge în tótă estinderea lorŭ în linia de despărțirea apelorŭ toțĭ munții țĕrii Bârsei și ai Făgărașului din punctulŭ dela „Omu" de pe Buceciu peste Pétra Craiului, vîrfulŭ Urlii, Vistea mare la boldŭ, Vênătórea lui Buteanu și vêrfulŭ Negoiului, (înaltŭ de 2536 metri) până la muntele Surulŭ din comitatulŭ Sibiiului, așa după cum le-am facutŭ, mi-am descrisŭ acele escursiunĭ împărțindu-le după timpulŭ în care le-am facutŭ și după formațiunea terenului munțilorŭ.

Aci lasŭ sĕ urmeze descrierea unei escursiunĭ, ce am facut'o din Făgărașŭ la muntele Trăsnita și de aicĭ la Virfulŭ Urlii și înapoi peste Zĕrna pe Plaiulŭ Brezei.

După cum este deja bine cunoscutŭ, cu deosebire locuitorilorŭ de pe lângă frontieră, în anulŭ 1888 s'a marcatŭ frontiera dintre Ungaria și România pe tótă întinderea ei în linia de despărțirea apelorŭ, ce s'a făcutŭ și pe teritoriulŭ comitatului Făgărașŭ, prin o comisiune internațională. La marcare în anumite puncte s'au așeḑatŭ pe linia de frontieră în pămêntŭ stîlpĭ numerisațĭ. Intre vîrfulŭ Urlii și vîrfulŭ Triponului s'a așeḑatŭ stîlpulŭ de frontieră nr. 212. Prin luna lui Iulie 1892 constatându-se, că stîlpulŭ nr. 212 a fostŭ luatŭ din loculŭ lui, guvernele țĕrilorŭ au ordonatŭ, ca acestŭ stîlpŭ sĕ se facă din nou și sĕ se așeḑe la loculŭ lui prin o comisiune internațională, în care au participatŭ din partea României locot. colonelulŭ Costantinŭ Brutus Segărcianu, ér din partea Ungariei eu, ca protonotarŭ alŭ comitatului Făgărașului, inginerulŭ reg. Kovács și primpretorele Făgărașului Herszenyi Imre.

Pregătindu se stêlpulŭ, în 6 Augustŭ 1892 pe la 1 óră după ameḑĭ am plecatŭ din Făgărașŭ prin comuna Breaza către vîrfulŭ Urlii și Triponŭ, ca sĕ-lŭ așeḑamŭ acolo.

Séra pe la 7 óre am sositŭ la casa societății carpatine din muntele Smida, unde am și rĕmasŭ peste nópte.

Cum stamŭ séra la cină împregiurulŭ focului, care — fiindŭ bine nutritŭ, cu lemne de bradŭ pline de rășină, — ardea dogorindu ne în mijloculŭ odăii, ce o ocupaserămŭ, a venitŭ vorba și despre florile mai rarĭ din munțĭ și în specie despre steluțele de munte (Edelweiss; gnaphalium, — românesce și *lănărică*, în timpulŭ mai nou *flórea reginei.*) și sciindŭ noi, că aicĭ în apropiere de Smida pe cósta stîngă a vălei Brescióra se află muntele Trăsnita, în a cărui parte de susŭ crescŭ din abundanță amintitele florĭ, loct. colonelulŭ românŭ Segărcianu și eu, din îndemnulŭ, că am umblatŭ așa multŭ pe munțĭ și încă nicăirĭ n'am aflatŭ și n'am culesŭ noi înși-ne cu mâna nóstră florĭ de acestea, ne amŭ decisŭ, ca în ḑiua următóre tare de diminéță sĕ plecămŭ la muntele Trăsnita după florĭ așa ca sĕ avemŭ timpŭ sĕ ajungemŭ către amiaḑĭ pe vîrfulŭ Triponului la așeḑarea stîlpului nr. 212, pe care-lŭ porniserămŭ deja înainte cu o ḑi, dusŭ de vr'o 20 de lucrătorĭ, carĭ se schimbau pe rêndŭ, ajutândŭ totŭ câte 6 la transportatŭ.

In ḑiua următóre, adecă în 7 Augustŭ 1892, fiindŭ timpulŭ favorabilŭ, pe la 5 óre diminéța eu și loc-colonelulŭ Segărcianŭ ne-am gătatŭ de drumŭ, am încălecatŭ pe cai și însoțițĭ de doi țĕranĭ din Lisa, ca conducĕtorĭ, am plecatŭ la muntele Trăsnita după steluțe.

Cam într'o jumĕtate de oră am sositŭ la bordeiulŭ mióreloru din Smida, situatŭ în regiunea Sneapănului. Am chiămatŭ pe păstorulŭ dela acestŭ bordeiu la noi și spunêndu-i, că mergemŭ la Trăsnita după steluțe de munte, am descălecatŭ și până la reintórcere i-am lăsatŭ lui în îngrijire caii și puținulŭ bagagiu, ce-lŭ aveamŭ cu noi. — Am ple

rulŭ „Reforma“ anunţă, că comitetulŭ de redacţiă, care până acum a supraveghiatŭ atitudinea fóiei, s'a disolvatŭ, ceea ce nu însémnă alta, decâtŭ că Crispi însuşĭ va lua conducerea ḑiarului. Acelaşĭ numĕrŭ din „Reforma“ cuprinde unŭ articulŭ vehementŭ, atribuitŭ lui Crispi, în contra ministerului. „Pacea lui Dumneḑeu“, se ḑice în acelŭ articulŭ „a duratŭ 10 lunĭ. Acum e la sfirşitŭ. Legăturile de amiciţiă, carĭ ne légă de unulŭ sĕu altulŭ dintre ministri, nu ne va împedeca sĕ facemŭ aceea, ce ne impune datorinţa faţă de patriă. Cara e solemnă, şi vai de aceia, carĭ grămădescŭ pedecĭ pe drumulŭ, pe care voimŭ noi a merge înainte, pentru ca sĕ aducemŭ Italia la o stare înfloritóre.“ Afară de aceea redactorulŭ-şefŭ alŭ ḑiarului „Fanfulla“ a avutŭ o întrevedere cu Crispi, în care acesta îşĭ esprimă nemulţămirea sa faţă de politica guvernului şi faţă de stările actuale politice. Crispi ḑise, că Giolitti voesce sĕ rĕstórne organisaţia actuală a băncilorŭ. Confusiunea actuală procură bucurii numai Vaticanului. Cu privire la politica esternă. ḑise Crispi, că împĕratulŭ Germaniei trimite acum unŭ ambasadorŭ la Papa; Italia nu mai inspiră încredere din causa creditului ei sdruncinatŭ. Crispi crede, că o scăpare posibilă ar fi, décă în loculŭ actualului ministerŭ ar veni altulŭ mai puternicŭ.

*

Din Londra se telegrafiéză, că în camera comunelorŭ, după o desbatere de patru ḑile, **proiectulŭ home-rule s'a primitŭ** după prima cetire. Goschen a declaratŭ, că unioniştii nu primescŭ proiectulŭ, fiindcă ei credŭ, că prin elŭ se periclitéză unitatea imperiului. Onórea lorŭ îi opresce de-a primi unŭ astfelŭ de proiectŭ. Ulster ḑise, că elŭ nu şĭ póte jertfi royaliştii. Morley a apĕratŭ proiectulŭ. Elŭ ḑise, că prin înfiinţarea unui parlamentŭ irlandesŭ se vorŭ zădărnici cu siguritate escesele clericalilorŭ.

Dacoromânismulŭ

şi

politica culturală maghiară.

Sub titlulŭ acesta fóia kossuthistă „*Egyetértés*“ a începutŭ sĕ publice unŭ ciclu de articulĭ, pe care îlŭ recomandă în specialŭ ministrului unguroscŭ de culte şi de instrucţiune publică. Autorulŭ articulelorŭ, necunoscutŭ încă, se încércă sĕ facă cunoscutŭ isvorulŭ primordialŭ alŭ *cestiunei române*, spre care scopŭ ia de-arĕndulŭ mulţime de scrierĭ literare şi politice, precum şi diferite manifestaţiunĭ de viéţă naţională din trecutulŭ poporului românŭ.

După câtŭ ne permite spaţiulŭ vomŭ reproduce acestŭ ciclu de articulĭ:

I

Celŭ ce a urmăritŭ cu atenţiune mişcările naţionale din anulŭ trecutŭ, de bună sémă nu a trecutŭ cu vederea acea mişcare mare şi regretabilă, pe care în reasumatŭ o putemŭ numi *cestiunea română.* Ceea ce s'a întêmplatŭ dela ducerea Memorandului la Viena până aḑĭ şi ceea ce atâtŭ în întregŭ, câtŭ şi în particularŭ nu este decâtŭ simptomulŭ unei bóle de totŭ neîngrijite, a putută sĕ convingă, fără deosebire, pe orĭ şi cine, că din partea Româniilorŭ ameninţă unŭ periculŭ fórte apropiatŭ atâtŭ pe poporulŭ câtŭ şi statulŭ maghiarŭ. Lupta în potriva acestei primejdii nu este numai o datorinţă de onóre, dér acéstă stare de lucrurĭ atinge adêncŭ chiar şi viéţa şi corpulŭ nostru.

Acésta o mărturisesce aḑĭ mai fiăcine, care dă atenţiune mişcărilorŭ române, dér chiar între cei mai distinşĭ politicĭ şi publiciştĭ abia se află cineva — încâtŭ m'am putută eu orienta din discursurile din parlamentŭ şi din articulii de ḑiare, — care se scie, câtŭ este de mare puterea pericolului ameninţătorŭ, în ce se manifestéză elŭ şi cu ce mijlóce se póte şi trebue sĕ ne apărămŭ în contra lui cu succesŭ.

„Nimicŭ nu este mai greu — ḑice br. Eötvös în studiulŭ sĕu scrisŭ asupra cestiunei naţionalităţilorŭ — decâtŭ a defini scopurile mişcărilorŭ marĭ. Nu înţelegŭ acelea, carĭ se vestescŭ de conducĕtorii lorŭ... ci acele scopurĭ, pentru carĭ poporulŭ se alătură mişcării.“ Definirea ţintei mişcărilorŭ naţionale, stabilirea corectă a dorinţelorŭ lorŭ, chiar şi în genere luatŭ, este unŭ lucru imensŭ de greu, dér greu e mai alesŭ în mişcarea naţională română, décă nu din altŭ punct de vedere, atuncĭ chiar şi din motivulŭ, că *noi Maghiarii nicĭ nu studiămŭ cum se cade aceste tendinţe esenţa acestorŭ mişcărĭ, mijlócele şi scopulŭ lorŭ.* In literatura nóstră n'avemŭ nicĭ măcarŭ mijlócele necesare pentru a studia cestiunea; însăşĭ literatura română, nu numai că n'o cunóscemŭ, dér *nicĭ chiar 90% din inteligenţa nóstră, care trăiesce în ţinuturile locuite mai multŭ de Românĭ, nu scie, că óre esistă aşa ceva de faptŭ?* Nu cunóscemŭ, în ce mĕsură mare a pĕtrunsŭ acéstă bólă în straturile poporului românŭ. Cei mai mulţĭ trăiescŭ în credinţa deşértă, că totŭ lucrulŭ se reduce la gălăgia nebasată a câtorva agitatorĭ, gălăgiă, care pe cale legislativă orĭ administrativă se póte deslega fără de nicĭ o primejdiă. Bóla însĕ numai aşa o putemŭ vindeca, décă îi cunóscemŭ natura şi numai cu ajutorulŭ mijlócelorŭ adecuate acestei naturĭ.

Décă cercetămŭ originea mişcărilorŭ naţionale române, este uşorŭ sĕ aflămŭ, că totulŭ s'a născutŭ, desvoltatŭ şi crescutŭ mare pe basă culturală; patulŭ caldŭ atâtŭ alŭ naţionalităţii române, câtŭ şi alŭ naţionalităţii nóstre a fostŭ cultura maghiară; şi acéstă apariţiune a devenitŭ primejdiósă pentru noi în mĕsura în care s'a depărtatŭ de pămêntulŭ culturii maghiare, s'a refugiatŭ sub aripile unei culturĭ strĕine şi s'a făcutŭ independentă. Nascêndu-se astfelŭ ideia naţională română şi pe calea acésta devenindŭ duşmana maghiarimei şi a statului maghiarŭ, este evidentŭ, că nicĭ mijlócele de apĕrare nu potŭ fi altele, decâtŭ cultura maghiară, respective armele unei politice culturale corecte şi ducĕtóre la scopŭ.

Insişĭ scriitorii românĭ recunoscŭ acésta, ce-i dreptŭ în modŭ negativŭ, când ḑicŭ, că ideia „*rumunismului*“ este reacţiunea în potriva acelei volnicii maghiare, care a voitŭ sĕ stîrpéscă, ca rassă, românimea din Ardélŭ. Au trecutŭ toc mai 50 de anĭ, de când marele patriotŭ alŭ Ardélului, br. Nicolau Wesselényi, a făcutŭ cunoscută natura culturală a mişcării naţionale române şi vindecarea ei pe aceeaşĭ cale, singură corectă şi posibilă, înfierândŭ tot-odată negligiarea ei până acum. După ce a constatatŭ pe pagina 89 şi cele următóre din opulŭ sĕu intitulatŭ „*Szozat magyar és szláv nemzetiseg ügyében*“, că câte cause au conlucratŭ şi câte greşelĭ s'au făcutŭ pentru înstrĕinarea poporaţiunei valahe de către noi, continuă astfelŭ: „Din potrivă, nu s'a făcutŭ nimicŭ nicĭ a o uni cu noi, orĭ a-o maghiarisa, nicĭ a-o îndulci faţă cu noi şi a-o alătura la interesele nóstre cetăţenescĭ. *Prin şcolĭ poporale şi prin educaţiă poporală, mai vêrtosŭ, s'ar fi putută şi trebuia sĕ maghiarisămŭ poporaţia valahă.* Autorităţile legislative, ba chiar şi singuraticii au făcutŭ aşa de puţinŭ, în afacerea acésta, chiar ca şi când s'ar fi turnatŭ o picătură într'o massă de apă. De altă parte însĕ, abia de câţiva anĭ decedatulŭ episcopŭ valahŭ unitŭ Ionŭ *Bobŭ* a făcutŭ fundaţiunĭ de unŭ milionŭ, în spiritŭ curatŭ valahŭ, pentru institute de crescere şi învĕţămêntŭ din carĭ limba maghiară e cu totulŭ eschisă. In regimentele grăniţerescĭ valahe din Ardélŭ şi, pe câtŭ sciu, şi din Ungaria, s'a introdusŭ limba germană în fiă-care şcólă. Décă s'ar fi făcutŭ acésta cu privire la limba maghiară, în locŭ de a sci ei acum cei mai mulţĭ nemţesce, arŭ sci din contră unguresce, ceea ce ar fi o mare apropiere de naţionalitatea nóstră. Astfelŭ însĕ Germanĭ n'au devenitŭ, nicĭ nu vorŭ deveni, dér spiritulŭ în care au primitŭ educaţia a avutŭ urmarea, că la ura ce-o nutrescŭ faţă cu noi, ca Valahĭ, s'a mai adausŭ şi ura Némţului contra Maghiarilorŭ.“

II.

Studiarea istorei cestiunei române nu ne învaţă numai multe lucrurĭ însĕmnate, ci în unele privinţe ne pune în mână chiar şi cheia pentru deslegarea cestiunei. Din causa acésta îmĭ iau îndrăsnéla de-a întreţiné pe cetitorŭ cu unele reprivirĭ istorice.

Cine a studiatŭ istoria Românilorŭ scie, că în regatulŭ românŭ de aḑĭ, ideia naţională română n'a lucratŭ ca putere influinţătóre conscientă, până în timpurile mai nouĕ. Chiar şi în anii din urmă ai véculuiXVI Voivodulŭ *Mihai Vitézulŭ*, pe care românimea de aḑĭ îlŭ stiméză ca pe eroulŭ dacoromânismului, folosesce în diplomele şi ordinaţiunile sale numirea naţională „*rumun*“, de aḑĭ, în înţelesŭ de *jobagiu.* Ideia „rumunismului“ s'a ivitŭ pe pămêntŭ maghiarŭ. Renumitulŭ istoriografŭ alŭ regelui Mathia, *Bonfiniu*, conformându se spiritului humanitarŭ alŭ timpului, şi cunoscêndŭ originea valahă a familiei regelui Mathia, ca, cu linguşirea unui curtenŭ, sĕ i arate originea ca fiindŭ mai distinsă, a gânditŭ s'o afle în urmaşii directĭ ai legionarilorŭ lui Trajanŭ şi a descoperitŭ pe strĕbunii lui Mathia între membrii pretinsei familie Corvinŭ, imigrată în Dacia, care dela colonisarea romană a Daciei a trăitŭ neîntreruptŭ în Ardélŭ. Povestea acésta a lui Bonfiniu a trecutŭ apoi şi în literatura scienţifică apusană dreptŭ isvorŭ, aşa, că poetulŭ germanŭ Martinŭ *Opitz*, chiămatŭ în véculŭ XVII de Gabriel *Bethlen*, ca profesorŭ în Alba-Iulia, cântă, în poesia sa „*Zlatno*“, pe Valahii din Ardélŭ, ca fiindŭ urmaşii legionarilorŭ romanĭ. Acéstă poveste şi tradiţiă s'a strecuratŭ pe încetulŭ în opurile singuraticilorŭ bărbaţĭ învĕţaţĭ bisericanĭ din principatele valahe, dér fără orĭ-ce pretenţiă şi ponderositate mai mare. Povestea scienţifică, care s'a născutŭ pe pămêntŭ maghiarŭ, a devenitŭ dogmă istorică pe pămêntŭ maghiarŭ, ér mai târḑiu basa pretensiunilorŭ politice adêncŭ tăietóre.

In primii anĭ ai veacului XVIII s'a sĕvêrşitŭ uniunea Valahilorŭ cu biserica romano-catolică. Lui Bethlen, Rakoczi, Apafi nu le-a succesŭ, în véculŭ XVII, ca prin calvinisare sĕ apropie românimea de maghiarime. Nisuinţele lorŭ n'au avutŭ altŭ resultatŭ decâtŭ, că valahimea din Ardélŭ, schimbândŭ liturghia slavă cu cea română, a sguduitŭ legăturile ce i-a legatŭ de biserica ortodoxă cu limba slavă şi astfelŭ indirectŭ a ajutatŭ în timpurile mai târḑii, pe jesuiţii, carĭ osteniau întru uniunea catolică, fiindcă prin părăsirea limbei liturgice slave s'a împuţinatŭ numĕrulŭ legăturilorŭ, carĭ legau românimea de biserica ortodoxă slavă şi guvernarea căreia înşişĭ scrii·

---

catŭ şi îndreptându ne spre Ostŭ, ajunşĭ la muche, aveamŭ în faţa nóstră josŭ valea Bresciórа şi dela acésta, pe tótă estinderea cóstei stânge în susŭ, aveamŭ înaintea nóstră muntele Trăsnita, estindêndu-se în drépta şi în stânga şi peste regiunea lemnului.

Dela muche, unde ne aflamŭ noi, dreptŭ în josŭ spre Brescióra, de-asupra regiunei lemnului, se află stâna din Trăsnita, în carea de regulă şi chiar şi în vara anului trecutŭ 1892, nu bacĭ, ci băciţe făceau lăptăriile şi brânza, despre care se ḑicea, că este mai bună, căcĭ băciţele o facŭ nesmântânită.

Ne-am coborîtŭ şi noi josŭ spre stână, căcĭ pe acolo duce poteca către loculŭ frumóselorŭ florĭ, şi informaţĭ dela unŭ ciobanŭ, carele era în bătătură şi tracta nisce schiópe (oi cu durere de picióre, carĭ tot-déuna se separéză de turmă) informaţĭ, ḑicŭ, dela acestŭ ciobanŭ, că mulsulŭ de diminéţă s'a făcutŭ deja şi că băciţele suntŭ ocupate cu manipularea laptelui, noi nu am mai întratŭ în stână, ci ni-am continuatŭ drumulŭ mai departe către unŭ punctŭ mai ridicatŭ şi golŭ din cósta din drépta spre Sudŭ, numitŭ „Budru galbinŭ“, pe lângă care trebuia sĕ trecemŭ spre a ne puté lăsa de aicĭ în josŭ în fortificatulŭ domeniu alŭ mândrelorŭ „Steluţe“. Ajunşĭ la Budru galbinŭ, în mica poeniţă de lângă nisce colţĭ de stâncă, ce se ridică aci, conducĕtorii ne spuseră, că la o vênătóre de capre, de pe aceştĭ colţĭ a căḑutŭ în prăpastiă nu de multŭ unŭ vênătorŭ din Breaza şi acolo şi-a aflatŭ mórtea. Sub acestŭ colţŭ este închisórea caprelorŭ, unde se adună, se refugiéză ele, décă suntŭ gonite de cânĭ şi unde apoi se află în siguranţă, căcĭ în atarĭ locurĭ cânii nule mai potŭ ataca.

Ne spuseră apoi conducĕtorii noştri, că dela acestŭ punctŭ trebue sĕ coborîmŭ în josŭ spre apa Bresciórei, până vomŭ puté ajunge în partea de diujosŭ a domeniului de stâncĭ alŭ florilorŭ căutate, căcĭ numai astfelŭ se póte străbate până la florĭ, şi uitându-se cu îngrijire unulŭ la altulŭ, ne făcură atenţĭ, că de aicĭ încolo cósta este tare ţipişe şi petrósă şi că fórte adese-orĭ s'au periclitatŭ pe aicĭ ómenĭ şi vite; cu unŭ zîmbetŭ sarcasticŭ observândŭ, că numai arareorĭ calcă piciorŭ de domnŭ pe acele sghiaburĭ afurisite, ne întrebară, că nu amŭ fi aplicaţĭ, ca sĕ se ducă numai ei şi sĕ aducă florile dorite, ce de regulă o facŭ totŭ cam ei, conducĕtorii, éră nu turiştii.

— Nu, nu, rĕspunserămŭ noi. Noi vomŭ merge înainte până acolo, în misteriosulŭ domeniu alŭ florilorŭ. Voimŭ sĕ le vedemŭ noi înşi-ne unde şi cum crescŭ, şi sĕ culegemŭ cu însă-şĭ mâna nóstră din ele!

Amŭ plecatŭ decĭ înainte şi coborândŭ cu fórte mare îngrijire pe cósta de stâncă, despre carea, fiindŭ în regiunea lemnului, nicĭ nu credeamŭ sĕ fiă atâtŭ de ţipişe şi în adevĕrŭ periculósă în trecerea ei, lăsându-ne în josŭ ca şi prin gâtlejulŭ unei afunde vĕltorĭ, în fine ajunserămŭ pe o dâlmă de pétră de asupra unei scursurĭ, peste carea dincolo, în faţa nóstră spre drépta, se ridicau puternicĭ păreţĭ de pétră de varŭ, de o colóre cevaşĭ mai alburiă decâtŭ cum este de regulă colórea petrei de varŭ din stâncĭ.

Ne oprirămŭ pe acéstă dâlmă şi conducĕtorii ḑiseră: étă acuma, la drépta, câtŭ ţinŭ stâncile acestea în susŭ pe o întindere ca de vr'o 10 jugĕre, crescŭ florile căutate.

— Dér ce, ḑise unulŭ, étă colea peste scursura părăului, pe stânca din faţa nóstră, se vĕdŭ vr'o câte-va florĭ prea frumóse.

— Uite, uite, dincolo mai la drépta, pe scursură în susŭ, încă se vĕdŭ vr'o câte-va! — adăogă celalaltŭ! — Unde? întrebarămŭ noi cu neastêmpĕrŭ şi cercetândŭ loculŭ cu o privire încordată, esclamarămŭ: Da, da, le vedemŭ şi noi, lăsaţĭ sĕ le culegemŭ noi.

Cu o dorinţă lacomă şi cu unŭ indemnŭ neînvingibilŭ, ne coborîrămŭ cu degrabă în scursura de sub dâlma, pe care ne aflamŭ, şi ca împinşĭ de o putere neesplicabilă, ca şi fărmecaţĭ de dorinţa de a avé câtŭ mai îngrabă florile vĕḑute, ne repeḑirămŭ, eu înainte, ér locot.-colonelulŭ Segărcianu la drépta, spre ale culege.

(Va urma.)

torii românî se obicînuiaŭ a-ŭ numi robiă spirituală şi întunerecul egiptênŭ alŭ naţiunei lorŭ.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 9 (21) Februarie.

Nouă conferenţă de episcopî. Éraşî se adună episcopii catolicî. Primatele Vaszary i-a învitatŭ la Pesta pe diua de 28 Februarie n. c. Conferenţa episcopilorŭ ungurî, la care suntŭ învitaţî sĕ ia parte şi episcopii românî uniţî, va stabili maî întâiu textulŭ adreselorŭ, ce vorŭ fi a se trimite, în cestiunile bisericescî politice, de către episcopatŭ monarchului, Papeî şi guvernuluî. Primatele a împărtăşitŭ deja proiectele acestorŭ adrese episcopilorŭ, ca sĕ-şî facă observările lorŭ. Se maî asigură, că conferenţa episcopscă se va mai ocupa, afară de acésta, şi cu cestiunea *autonomiei* şi a *congruei* dotaţiunei preoţescî. Comisiunea mixtă, instituită pentru pregătirea acestei cestiunî, va fi convocată de primatele, îndată după terminarea conferenţei episcopescî.

— x —

Inchisiţiă în contra „Tribunei". Subtitlulŭ acesta „Tribuna" din Sibiiu aduce scirea, că de Sâmbăta trecută încóce judele de instrucţiă dela tribunalulŭ din Sibiiu, la porunca procurorului supremŭ din Clujiu, a pornitŭ investigaţiă contra personalului din „Institutulŭ tipograficŭ" şi dela redacţia „Tribunei". Pe rêndŭ a fostŭ ascultatŭ întregŭ personalulŭ redacţionalŭ şi tipograficŭ. In numĕrulŭ sĕu de Sâmbătă „Tribuna" spune, că causa urmărirei ar fi unŭ articulŭ publicatŭ în colónele ei sub titlulŭ de „Reprivirî politice", ér în numĕrulŭ sĕu de Luni, dice, că procurorulŭ urmăresce prin inchisiţia, ce a pus'o la cale, „scopurî particulare". Ce felŭ de scopurî nu se spune, dér ni le putemŭ închipui. Cu tóte acestea ar fi de doritŭ sĕ se facă odată lumină asupra acestorŭ urmărirî, ca sĕ putemŭ apreţia cum se cade natura şi însemnătatea lorŭ.

— x —

„Speranţa", reuniune de împrumutŭ şi păstrare în Borgoprundŭ, îşî va ţine a opta adunare generală la 26 Februarie n. c., ér décă la acéstă terminŭ nu s'ar presenta membrii de-ajunsŭ, se va ţine a doua adunare generală în 8 Martie n. c. In cursulŭ anului trecutŭ, acéstă bancă a realisatŭ unŭ venitŭ curatŭ de 1101 fl. 94 cr., dintre carî 38 fl. 75 cr. suntŭ proiectaţî a se da pentru repararea bisericei gr. cat. din Borgoprundŭ, ca scopŭ de binefacere, ér restulŭ este proiectatŭ a se distribui parte pentru fondulŭ de reservă, care în urma acésta se va urca la 775 fl. 44 cr., parte ca dividendă la acţionarî.

— x —

Darŭ Papeî. După scirile rĕspândite în Vaticanŭ, Majestatea Sa monarchulŭ Franciscŭ Iosifŭ I a dăruitŭ Papeî, din incidentulŭ jubileului sĕu, 100.000 francî cu scopulŭ de-a se întregi biblioteca din Vaticanŭ.

— x —

Podŭ peste Bosforŭ. Din Constantinopolŭ se scrie, că acolo se facŭ planurî uriaşe de anumiţî antreprenorî de-a se construi peste Bosforŭ unŭ podŭ, pe care circulaţia sĕ se pótă face cu piciorulŭ, cu trăsura şi cu trenulŭ. Podulŭ, a căruî lungime e proiectată a fi de 2000 metri, ar lega linia ferată dela Anatolia cu linia internaţională Constantinopolŭ-Budapesta-Viena Parisŭ. Cu esaminarea planului se ocupă acum o comisiune specialistă.

— x —

Traficele de tutunŭ în Ungaria. Ministrulŭ ung. de finance a publicatŭ o statistică, în urma căreia în anulŭ 1892 au fostŭ în Ungaria 340 traficî marî de tutunŭ, şi 40,277 traficî micî.

— x —

La manevrele flotei americane, ce se vorŭ ţine în luna lui Aprilie a. c., vorŭ fi representate Anglia cu 12 corăbii, Francia cu 9, Rusia cu 7, Germania cu 6 şi Italia cu 5.

— x —

Concertŭ filarmonicŭ. Programa concertului alŭ doilea ordinarŭ alŭ societăţii filarmonice, ce se va da cu concursulŭ musicei orăşenescî astă séra în 21 l. c., este următorulŭ: 1. *Beethoven*: Uvertură la Coriolan. 2. *Spohr*: Concertŭ de violină Nr. 8 cu acomp. de orchestră violină: Max Krause. *Volkmann*: Serenada Nr. 2 (F dur) pentru orchestră. a) Allegro moderato. b) Molto vivace. c) Valsŭ. d) Marşŭ. 4. *Mendelssohn*: Symphonia reformaţiunei. a) Andante. Allegro con fuoco. b) Allegro vivace. c) Andante. d) Choral Allegro vivace. Allegro maiestoso. Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra.

Iubileulŭ Papeî.

Alaltăierî s'au împlinitŭ 50 de anî, de când Papa Leo XIII a fostŭ sfinţitŭ de episcopŭ. Din incidentu ŭ acesta o mulţime de peregrinî din tóte ţĕrile catolice au plecatŭ la Roma, ca sĕ se închine înaintea Sf. Părinte. Nu numai suveranii catolicî, ci şi suveranî mohamedanî au trimisŭ representanţî la acestŭ iubileu, care de presentŭ ocupă întrégă pressa, atâtŭ catolică, câtŭ şi de altă confesiune.

Este interesantŭ ce scrie diarulŭ unguresc „Neues Pester Journal", care se scie, că stă aprópe de partida guvernamentală maghiară. Etă ce dice între altele numitulŭ diarŭ:

„Leo XIII e mai multŭ savantŭ. decâtŭ bărbatŭ de statŭ. Activitatea sa pentru biserică încetă de a fi practică şi deveni fantastică; realisarea unorŭ planurî marî, carî au eşitŭ din studiulŭ învĕţaţilorŭ din evulŭ mediu, trebuia sĕ se indeplinéscă. Ideia sa de a uni pe toţî Slavii catolicî sub sceptrulŭ Habsburgilorŭ, catolisarea peninsulei balcanice, unirea bisericei orientale cu cea apusénă, au esercitatŭ o influinţă asupra politicei interne a Austriei, dér nicî o inimă slavă nu s'a mişcatŭ. Arbitriulŭ încredinţatŭ Papei în cestiunea Carolinelorŭ, ce e dreptŭ a reînviatŭ visulŭ, că Papa e unŭ arbitriu permanentŭ neapelabilŭ, dér acesta a dispărutŭ iute. Incercarea de a pune mâna pe conducerea curentului socialistŭ, a adusŭ lucrurile acolo, că în Germania s'au înmulţitŭ socialiştii, ér în Francia, preoţii au fostŭ aduşî la tăcere prin scandalurile socialiştilorŭ. Nicî măcarŭ conducerea mişcărei antisclavagiste nu a pututŭ Curia romană sĕ o câştige.

„Şi noulŭ proiectŭ alŭ iubilarului: ca prin o alianţă între Rusia şi Francia sĕ nimicéscă Italia, se va risipi. Din causa acestui proiectŭ Leo XIII a devenitŭ unŭ Papa rĕsboinicŭ, care cércă sĕ submine nu numai Italia, ci şi Ungaria, ca membre ale alianţei triple, denegându le drepturî, pe carî alte state le esercită deja de unŭ secolŭ şi în patria nóstră desfăşurândŭ o luptă a credincioşilorŭ în contra unei legî, care deja esistă de unŭ pătrarŭ de secolŭ. Şi planulŭ sĕu celŭ mai nou va suferi naufragiu. In Francia, prin înrîurinţa Papei, i-s'a frâutŭ clericalismului gâtulŭ, Italia trece peste protestele Curiei, ér „naţiunea" nóstră va sci sĕ-şî apere dreptulŭ statului ei."

Apelŭ literarŭ.

(Urmare.)

5) Câte felurî de cântece cunósce poporulŭ, bună-óră: Cântece de lĕgănŭ, cântece de cumătrii, cântece de nuntă? etc. etc.

6) Doina pl. doine. Ce felŭ de poesii anume înţelege poporulŭ sub cuvêntulŭ acesta? — Care e caracteristica doinei? — Prin ce se póte cunósce o doină dintre alte cântece? — Despre ce trateză doina? — In carî părţî locuite de Românî e cuvêntulŭ acesta mai rĕspânditŭ? — Mai suntŭ şi alte cuvinte formate din acéeaşî rădăcină, bună-óră ca adj. doinaşŭ? — Cum se numescŭ ceia, carî sciu şi cântă mai multe doine? — De câte felurî suntŭ doinele, buna-óră: doine voinicescî sĕu haiducescî, doine ostăşescî, doine păstorescî? etc.

7) Ce deosebire face poporulŭ între cuvêntulŭ doină şi între cuvêntulŭ daină? Care dintre aceste două cuvinte e mai rĕspânditŭ şi mai usitatŭ? — In carî părţî se aude mai multŭ doina şi în carî daina? — Carî cuvinte se mai deducŭ dela daină? — Insemnéză cuvêntulŭ acesta şi altceva, afară de o anumită poesiă?

8) Cam de când şi dela cine se trage cuvêntulŭ doină şi daină, după credinţa poporului?

9) Cântă-se doina orî şi când, orî numai în unele timpurî şi la ocasiunî anumite?

10) Cum numesce poporulŭ de prin părţile D-Vóstre poesiile ce se cântă de către lăutarî sĕu se strigă de către jucăuşî în decursulŭ unui jocŭ (dansŭ)?

11. Hora pl. hore. Ce felŭ de poesie înţelege poporulŭ sub cuvêntulŭ acesta? — Inţelege elŭ numai poesiile ce se cântă în decursulŭ jocului, cu acelaşî nume, orî şi alte cântece, carî nu se cântă în decursulŭ cutăruî jocŭ? — Horele se cântă numai de lăutarî, acompaniindu-le cu scripca (violina) sĕu cobza, orî şi de către alte persóne? — Cam câtŭ de lungă póte sĕ fiă hora, şi ce felŭ de cuprinsŭ trebue sĕ aibă ea? — Cum se numescŭ cei ce cântă hore? — In carî părţî este cuvêntulŭ horă mai rĕspânditŭ şi mai desŭ întrebuinţatŭ? — Prin ce se póte cunósce o horă dintre alte poesii poporale şi mai alesŭ de doină şi chiuiturî? — Carî alte cuvinte se mai derivă din acéeaşî rădăcină?

12. Strigătura pl. strigăturî. Ce felŭ de poesii înţelege poporulŭ sub cuvêntulŭ acesta? — Cam câtŭ de lungă póte sĕ fiă strigătura? — Ce esprimă ea? — Prin ce se póte cunósce o strigătură dintre alte poesii? — De ce se numescŭ poesiile acestea strigăturî? — In carî părţî e cuvêntulŭ acesta mai rĕspânditŭ?

13. Chiuitura pl. chiuiturî. Esistă vre-o deosebire óreşî-care între o chiuitură şi strigătura, orî nu? sĕu au ele una şi acéeaşî însemnare? — Care poesie se numesce strigătură şi care chiuitură? — De unde vine numirea acésta? — Cum se mai rostescŭ chiuiturile altmintrelea şi care e adevĕratulŭ lorŭ scopŭ?

14. Cine îndatineză mai cu sémă a striga sĕu a chiui în jocŭ şi cum se numescŭ aceia cu o numire proprie? — Indatinéză a chiui numai partea bărbătéscă orî şi cea femeéscă?

15. Colinda pl. colinde. Ce felŭ de poesii se numescŭ astfelŭ? — Cum se mai rostesce cuvêntulŭ acesta altmintrelea? — Prin carî vorbe se esprimă cântarea colindelorŭ? — Când anume se colindă? — Cum se numescŭ cei ce umblă a colinda? — De câte felurî suntŭ colindele şi care e cuprinsulŭ fiă-căruî felŭ? — Face poporulŭ óreşî-care deosebire între colindele dela Crăciunŭ şi cele dela Anulŭ Nou?

16. Uratulŭ. Ce deosebire e între urată şi colindă? — Când se uréză? — Cum se numescŭ cei ce uréză sĕu umblă cu aratulŭ, sĕu umblă a ura? — In carî părţî mai cu sémă este uratulŭ usitatŭ? — Colindele cunoscute în unele părţî sub numirea de „Pluguşorŭ" suntŭ pretutindenea usitate orî nu? — Se uréză numai de Anulŭ Nou sĕu şi de altă dată, şi décă da, când anume?

17. Oraţia pl. oraţii. Ce felŭ de poesii înţelege poporulŭ sub cuv. acesta? — De câte felurî suntŭ oraţiile şi când mai cu sémă se ţinŭ ele? — Care e cuprinsulŭ şi forma lorŭ? — Cum se numescŭ cei ce uréză, adecă aceia, carî rostescŭ oraţiile? — Care espresiune e cea mai usitată: a ţine o oraţiă sĕu a ura, orî-cum altmintrelea?

Cum numesce poporulŭ colindele ce le cântă cei ce umblă cu stéua? — Suntŭ colindele acestea poporale sĕu de origine cărturăréscă devenite numai cu timpulŭ poporale?

19. Cum se numescŭ colindele, ce le colindă Irodii?

(Va urma.)

Mulţămită publică.

Lipova, 1 (13) Febr. 1893.

Cu ocasiunea petrecerei arangiate la 7 (19) Ianuarie c. de junimea română studiósă din Lipova, care pe lângă unŭ succesŭ moralŭ a avutŭ unŭ resultatŭ rumosŭ şi materialŭ, au incurs următórele uprasolvirî şi oferte, carî, amĕsuratŭ destinaţiei petrecerei, s'au şi transpusŭ M St. D-ne *Elena Hamsea*, cassiera înfiinţândei Reuniunî a femeilorŭ române din Lipova:

Dela St. D-nă Aurora N. Perlea (Brăila) 20 francî, Ilustrii D-nî Alexandru şi Eugen Mocsonyi 6 fl. D-nii Emanuilŭ Ungurean adv. Timişóra 5 fl. Dr. Puticiu protopopŭ 3 fl. Svetozar Sêrbŭ not. în Ciacova 3 fl., D-na Victoria Marienescu 2 fl., Iulia Doje 2 fl., Gustav Vannai not. publ. 2 fl., Dr. Aurel Aulic medicŭ oraş. 2 fl., Ión Tuducescu docinte 2 fl., Al Gebhardt adv. Lipova 4 fl., D-na Sofia Petrescu (Remetea) 2 fl., Sofia Beleşiu, Radna 2 fl., Al Maniu not. pens. Lugoşŭ 2 fl., Iosif Daliciu preotŭ Capolnaşiŭ 1 fl. Nic. Avramŭ docinte Totvaradia 1 fl., Aug. Hamsea protosincelŭ Aradŭ 2 fl, Voicu Hamsea protop. Lipova 2 fl., Ecaterina Scalla Lipova 2 fl., Iacob de Rácz comerc. Lipova 2 fl., Ioanŭ Groza, preotŭ Firighihazŭ 1 fl., Cons. Dajevits Lipova 2 fl., Part. Popoviciu Lipova 2 fl., Const. Crăciunŭ docinte Lipova 1 fl., Romulŭ Nestorŭ Aradŭ 1 fl., Al. Ciugudeau cf. domin. Bruznic 1 fl., Fr. Kishalmy adv. Lipova 1 fl., Ioan Crişanŭ preotŭ Căpruţa 1 fl., Nic. Grünzweig not. Lipova 1 fl., Izidor Gyorgyevicin not. cerc. Secaşŭ 1 fl., I. Munteanu cand. de not. Dorgoşŭ 50 cr. Aug. Berianŭ pract. forestier. Lipova. 1 fl.

Când aducemŭ acésta la cunoscinţa on. publicŭ, nu uitămŭ a da expresiă mulţămitei nóstre nu numai pentru aceste oferte şi suprasolvirî marinimóse, dér tuturorŭ acelorŭ m. st. D-ne şi D-nî, carî ne-au onoratŭ cu presenţia D-lorŭ, încâtŭ şi petrecerea din Ianulŭ acesta cu dreptŭ se póte înşira între cele mai succese din petrecerile româneşcî din Lipova.

Ath. Brădeanŭ, preşedinte. *Oct. Puticiu*, secretarŭ.

Scirî telegrafice.

Lembergŭ, 20 Februarie. La serbarea ce o a aranjatŭ aicî Rutenii din incidentulŭ iubileului Papei s'a făcut o mare demonstraţiune în contra Papei şi a metropolitului Sembratovicz. Acesta a fostŭ primitŭ cu strigărî de „josŭ cu elŭ!"

Literatură.

A apărutŭ:

„Noulŭ atacŭ asupra şcólelorŭ nóstre,=politică maghiară de instrucţiune." (Reproducere după „Telegraful Românŭ"). Sibiiu, Tipografiia archidiecesană, 1893. — Formatŭ micŭ de 87 pag. Preţulŭ 25 cr.

— In editura „Librăriei şcólelorŭ" C. Sfetea, Bucurescî, a apărutŭ **Tratatŭ elementarŭ de analisă chimică calitativă.** Pentru usulŭ şcólelorŭ superióre farmaciştilorŭ, medicilorŭ şi inginerilorŭ de Dr. *Maximilianŭ Popovicî.* Chimistulŭ laboratorului reg. monop. statuluî. De vêndare la librăria N. Ciurcu, Braşovŭ Preţulŭ lei 1.50, sĕu 72 cr.

DIVERSE.

Unŭ soţŭ bunŭ. *Soţulŭ*: Dragă nevastă, din incidentulŭ onomasticei tale ţi-am adusŭ cadou două butelii de vinŭ vechiu!" *Soţia*: Dér tu scii bine, că eu nu béu vinŭ!" *Soţulŭ*: „Ei atuncî voiu bea eu în sănĕtatea ta!".

Numai răbdare. *Judecătorulŭ*: Ea ascultă, mĕ George, o sĕ-mî perdŭ răbdarea, décă nu vei înceta a mai fura dela ţĕranî! *Hoţulŭ George*: Ai numai răbdare, d-le judecătorŭ; şi la D-ta voi veni.

Proprietarŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulu pieței Brașovŭ

din 21 Februarie st. n 1893.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 50	Vênd.	9 53
Argintŭ românescŭ	„	9.45	„	9.48
Napoleon-d'orĭ	„	9.58	„	9.62
Lire turcescĭ	„	—.—	„	—.—
Seris. fonc. „Albina" 6%		—.—		—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Imperialĭ	„	—.—	„	
Galbinĭ	„	5.58	„	5 63
Ruble rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane		58.80		59 15
Discontulŭ 6—8% pe anŭ				

Cursulŭ la bursa din Viena

din 20 Februarie st. n 1893.

Renta de aurŭ 4%	116 40
Renta de hârtiă 5%	101 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	122.70
dto argintŭ	102.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [prima emisune	120 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ croato-slavone	—.—
Bonurĭ rurale-ungare	96 15
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	97 50
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	152.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	145 50
Renta de argintŭ austriacă	99.25
Renta de hârtiă austriacă	98.95
Renta de aurŭ austriacă	118.50
Losurĭ din 1860	149 50
Acțiunile băncei austro-ungare	994.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr	386.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	330.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.67

Napoleon-d'orĭ	9 64
Mărcĭ 100 împ. germane	59.25
Londra 10 Livres sterlinge	121 20

Anunciurĭ
(inserțiuni și reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administrațiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se fece mai de multe-orĭ.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI."

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

A V I S U!

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se potŭ face și reînoi ori și când dela 1-ma și 15 a fia-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiescŭ ca espedarea sĕ li-se facă după stilulŭ nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administrat. „Gaz. Trans."

Mersulŭ trenurilorŭ
pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1892.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelc-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.00	8.05		2.15
Budapesta	8.25	1.55	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.14	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.53	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.08	1.50	2.12
	4.—	7.15	2.24	2.19
Mezŏ-Telegd	4.30	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		4.07	
Bucia	0.00	0.—		
Ciucia	6.31	9.07	4.53	4.17
Huedin	7.12	9.37	5.32	4.50
Stana	7.29		5.48	
Aghiriș	7.49		6.08	
Gârbău	8.01		6.24	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.42
Clușiu	8.29	10.37	6.59	5.55
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.32	8.45	6.34
Ghiriș	10.08	12.50	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.25	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.43	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.52	11.26	
Aiudŭ	11.28	2.18	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.40	12.18	(8.38
	12.13		12.58	(8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	(9.48
	2.12		3.03	(9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3.46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de pers.	10.05	(2.09
		11.—	Tr. ac. 5.15	(2.19
Timișŭ		12.26	5.57	3.01
Predealŭ		1.11	6.29	3.31
Bucuresci		8.35	12.10	9.15

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.40		8.50	Tr. ac. 4.45
Predealŭ	1.12		5.16	9.12
Timișŭ	1.42		5.57	9.41
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	10.17
	2.48	4.48		7.23
Feldióra	3.19	5.07		8.03
Apața	3.40	5.42		8.37
Augustinŭ	3.56	6.09		9.04
Homorodŭ	4.29	6.55		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.23		11.03
Sighișóra	5.54	8.53		11.29
Elisabetopole	6.21	9.31		12.06
Mediașŭ	6.42	10.09		12.37
Copșa mică	6 55	10.31		12.53
	6.57	10.47		1.18
Micăsasa		11.06		1.39
Blașiu	7.31	11.42		2.13
Crăciunelŭ		11.57		2.27
Teiușŭ	8.—	12.28		2.49
	8.07	1.08	12.54	3.47
Aiudŭ	8.24	1.35	1.23	4.07
Vințul de sus		2.05	1.51	4.28
Uióra		2.13	2.00	2.34
Cucerdea	8.54	2.31	2.08	4.52
Ghirișŭ	9.23	3.18	3.—	5.26
Apahida		4.45	4.23	6.34
Clușiu	10.45	5.14	4.48	6.52
	11.01	6.14	5.25	7.40
Nădășelŭ		6.29	5.43	8.50
Ghirbău		6.53		8.05
Aghirișŭ		7.02	6.07	8.19
Stana		7.28		8.43
B. Huiedin	12.47	7.53	6.39	9.12
Ciucia		8.31	7.08	9.51
Bucia		8.51		9.56
Bratca	1.26	9.10	7.47	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezŏ-Telegd	1.52	10.07	8.13	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.38	11.51
	2.25	11.04	8.43	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.05	2.24
Szolnok	5.23	3.31	11.46	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.50	8.40
Viena	1.55	3.00	7.20	6.20

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.00	8.05	2.15
Budapesta	8.10	1.56	9.30
Szolnok	11.04	4.02	1.05
Aradŭ	3.45	6.57	5.24
	4.30	T. d. per. 2.34	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.54	5.57
Gyorok	5.03	3.34	6.19
Paulișŭ	5.14	3.58	6.30
Radna Lipova	5.32	4.20	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzova	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.35
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	10.00		10.19
Orăștia	10.25		10.50
Șibotŭ	10.44		11.16
Vinț. de josŭ	11.58		11.44
Alba-Iulia	11.29	7.05	12.06
Teiușŭ	11.56	7.40	12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón
Teiușŭ	3.04		1.39
Alba Iulia	3.40		2.19
Vinț. de josŭ	4.58		2.36
Șibotŭ	4.20		3.03
Orăștia	4.42		3.30
Simeria (Piski)	5.43		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.54
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bêrzova	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.28	7.46
Paulișŭ	9.58	5.50	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovațŭ	10.34	7.01	8.30
Aradŭ	10.46	7.20	8.40
	11.18	8.20	9.05
Szolnok	4.15	11.15	2.21
Budapesta	7.25	1.20	5.50
Viena	6.20	7.20	3.—

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.23	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	1.21	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	5.58
Vinga	7.32	12.47	6.46
Timișóra	8.42	2.04	7.39

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	8.—	1.11	8.15
Vinga	9.02	2.46	9.46
Aradŭ	9.44	3.50	10.55

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.24
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.45
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	7.03

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.57	7.10
Șeica-mare	3.31	12.22	7.43
Loamneș	4.15	12.40	8.27
Ocna	4.46	12.50	8.59
Sibiiu	5.10	2.26	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.49	10.17
Ocna	8 02	5.09	10 43
Loamneș	8.30	5 32	11.09
Șeica-mare	9 05	5.59	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.35	8.20	2.41
Ludoș	3 26	9.11	3.27
Oșorheiu	5.07	11.39	5.14
	5.50	12.20	5.3
Regh.-săs.	7.15	1.15	7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.	3 44		3.22
Oșorheiu	5 14	9.35	5.05
	5.20	10.05	5.54
Ludoș	7.—	12.31	7.41
Cucerdea	7.47	1.15	8.25

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.56
Cerna	11.13	5.03	10.08
Hunedóra	11.48	5.38	10.32

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brașov—Zêrnesti

Brașov	8.35	4.55
Zêrneștĭ	10.28	6.36

Zêrnesti—Brașov

Zêrnescĭ	5.00	12.20
Brașov	6.29	1.44

Brașov—Ch.-Oșorheiu.

Brașovŭ	8.50	3.10
Uzonŭ	9.43	4.23
S.-Georgiu	10.32	5.03
C.-Oșorheiu	12.54	7.26

Ch.-Oșorheiu—Brașov.

Ch.Oșorheiu	4.30	2.45
S.-Georgiu	6.53	5.30
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.25	7.25

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budateleoŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budateleoŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU.